

Anàlisi de la mortalitat a Catalunya, 2023

01/09/2025

**Generalitat
de Catalunya**

Direcció:

Aina Plaza Tesías, directora general

Responsables de l'edició:

Belén Enfedaque Montes
Robert Langarita Rivas

Anàlisi de dades i redacció:

Puri Molina Poyo
Joan Sales Favà
Adriana Freitas Ramírez

Codificació:

Albert Marín Romero
Puri Molina Puyo
Sílvia Zaragoza Cosin

Alguns drets reservats

© 2025, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la pàgina [web de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Unitat promotora:

Direcció General de Planificació en Salut

2a edició:

Barcelona, setembre de 2025.

Assessorament editorial:

Gabinet del Conseller. Serveis editorials.

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut.

Pla editorial 2025:

Núm. de registre:

DOI:

10.62727/DSalut.

Disseny de plantilla accessible 1.09.
Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

Sumari

1	Resum executiu	4
2	Introducció	5
3	Material i mètodes	6
4	Resultats	7
4.1	Mortalitat general	7
4.1.1	Esperança de vida	9
4.1.2	Esperança de vida en bona salut i lliure de discapacitat	10
4.1.3	Perspectiva territorial	11
4.1.4	Perspectiva temporal	13
4.2	Causas de defunció	14
4.2.1	Segons 20 grups de causes	14
4.2.2	Segons 73 grups de causes detallades	18
4.3	Causas múltiples	22
4.4	Mortalitat prematura	25
4.4.1	Anys potencials de vida perduts, per sexe i causa de defunció	25
4.4.2	Mortalitat evitable segons la llista de l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE)	27
4.5	Mortalitat infantil	28
4.6	La COVID-19	30
4.7	Comparativa internacional	31

1 Resum executiu

L'any 2023 s'han produït a Catalunya 66.664 defuncions de persones residents, de les quals 33.153 han estat dones i 33.511, homes. Durant el mateix any han nascut 53.788 nadons vius de mares residents. Per sisè any consecutiu, el nombre de defuncions ha estat més alt que el nombre de nadons nascuts vius.

El nombre absolut de defuncions ha estat un dels més alts del període 1983-2023 (amb excepció del 2020, 2021 i 2022), principalment per l'envelliment de la població. En canvi, la taxa de mortalitat estandarditzada per edat és la més baixa de tot el període (valors poc per sota dels del 2019). Respecte de l'any 2022, han mort 1.607 dones i 1.289 homes menys (el 4,6% i el 3,7% menys, respectivament). D'altra banda, les taxes brutes del 2023 són semblants a la mitjana del període analitzat.

L'esperança de vida (EV) en néixer a Catalunya l'any 2023 ha estat de 86,7 anys per a les dones i de 81,5 anys per als homes, fet que representa un augment de 0,5 anys per a les dones i per als homes respecte de les xifres de l'any 2022. Aquesta variació interanual de l'EV situa els valors del 2023 per sobre dels d'abans de la pandèmia.

L'EV en néixer de les dones catalanes és de les més altes d'Europa. En canvi, tot i que els homes catalans també presenten una EV en néixer força per sobre de la mitjana europea, no encapçalen les primeres posicions del rànquing (posicions ocupades per regions del centre i nord d'Itàlia, de Suïssa i de Madrid).

La causa més freqüent de defunció, segons la classificació de 20 grups, entre les dones han estat les malalties de l'aparell circulatori (26,1%) i, entre els homes, la causa més freqüent de defunció han estat els tumors (30,9%). Aquestes dues causes normalment ocupen la primera posició. La segona causa de defunció han estat els tumors per a les dones (22,7%) i les malalties de l'aparell circulatori per als homes (23,1%). La tercera causa han estat les malalties de l'aparell respiratori (el 9,7% de defuncions en el cas de les dones i el 11,8% en el cas dels homes).

Durant l'any 2023, la COVID-19 ha estat la causa de defunció de l'1,9% dels casos de les dones i els homes. En total han mort per COVID-19 1.283 persones, 630 dones i 653 homes. L'any 2023, la COVID-19 ja no és una de les principals causes de defunció.

L'any 2023 han mort prematurament 4.290 dones i 8.133 homes (abans dels 70 anys). Per a les dones, el total d'anys potencials de vida perduts (APVP) ha estat de 52.639 anys, amb una mitjana de 12,3 anys per cada defunció, mentre que per als homes el total d'APVP ha estat de 98.080 anys, amb una mitjana de 12,1 anys per cada defunció. El tumor maligne de mama, per a les dones, i els suïcidis, per als homes, han estat les causes que han manllevat més anys de vida.

2 Introducció

El Registre de mortalitat de Catalunya (en endavant, RMC) és la unitat del Departament de Salut responsable d'elaborar les estadístiques de les causes de mort. En concret, s'encarrega de verificar i codificar totes les causes de mort, i de seleccionar i validar la causa bàsica de mort de les defuncions esdevingudes a Catalunya. Aquesta informació s'enregistra, depura i explota en forma d'indicadors i informes. L'elaboració d'aquesta estadística prové d'un conveni entre l'Institut Nacional d'Estadística (INE), l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) i el Departament de Salut. L'estadística de causes de mort de Catalunya és una de les actuacions oficials que forma part del Pla estadístic de Catalunya.

L'estadística de les causes de mort de Catalunya i els indicadors de mortalitat són una font d'informació bàsica del Departament de Salut per al coneixement de l'estat de salut de la població. Aquesta informació és fonamental per a la planificació, el seguiment i l'avaluació de les activitats sanitàries.

L'exhaustiva cobertura poblacional, la multiplicitat d'indicadors, la comparabilitat, així com la possibilitat de comptar amb una sèrie de dades que abasten un nombre molt considerable d'anys, fa que les estadístiques de mortalitat siguin rellevants en molts àmbits sanitaris. El seguiment anual de les dades de mortalitat permet conèixer l'evolució de diversos indicadors des de principis dels anys vuitanta. Els resultats més destacats d'aquesta anàlisi es presenten en aquesta publicació.

L'Anàlisi de la mortalitat a Catalunya 2023 forma part d'una sèrie de documents que es publiquen anualment des de l'any 1983, i en suport exclusivament electrònic, al lloc web del Departament, des de l'any 1999. Aquest document conté un resum dels resultats principals de l'anàlisi de la mortalitat de 2023 i una síntesi de l'evolució temporal dels indicadors més rellevants de la mortalitat a Catalunya. A la pàgina web es complementa la informació amb un full d'Excel que posa a l'abast dels professionals i les persones interessades totes les taules amb els resultats detallats de l'any 2023, i un altre document on s'exposa la metodologia utilitzada ([accés als informes](#)). Així mateix, s'hi publiquen els indicadors principals de mortalitat a Catalunya des de l'any 1983 fins a les últimes dades disponibles.

En els darrers anys han tingut lloc algunes modificacions en la metodologia o la presentació de les dades, fet que cal tenir en compte per a una interpretació acurada de la sèrie de dades de mortalitat: des de l'any 2009 s'han introduït nous formats de documents i circuits per a la certificació de les defuncions (incloses les que tenen intervenció medicolegal); l'any 2010, es va iniciar la codificació automàtica de les causes de mort a través del programa Iris; i l'any 2020, va entrar en vigor el nou sistema de notificació de les causes de defunció amb intervenció judicial.

3 Material i mètodes

Els documents a partir dels quals s'han obtingut les dades corresponents a totes les defuncions esdevingudes a Catalunya durant l'any 2023 són, per a la població general i per als nadons nascuts vius, el document unificat Certificat mèdic de defunció / Butlleta estadística de defunció i, per a les morts fetals tardanes, la Butlleta estadística de part. Per fer aquesta anàlisi s'utilitza una explotació del fitxer de mortalitat de l'RMC on només es tenen en compte les defuncions de les persones residents a Catalunya i esdevingudes a Catalunya (avanç de resultats).

La causa bàsica de defunció se selecciona mitjançant Iris, un sistema automàtic de codificació i selecció de causes de mort desenvolupat i actualitzat a partir de la col·laboració internacional, segons els criteris i les regles de la Classificació estadística internacional de malalties i problemes relacionats amb la salut: 10a revisió (CIM-10).

Les agrupacions de causes de mort utilitzades per a l'anàlisi de les dades corresponen als grans grups de la CIM-10 i a una segona agrupació de causes pròpia de l'RMC més detallada anomenada Llista D73. Aquesta agrupació respecta els criteris de classificació de les malalties de la CIM-10, és exhaustiva i les categories són excloents.

Des de l'any 2023, la COVID-19 forma part del 1r capítol de la CIM-10 (Certes malalties infeccioses i parasitàries) i del grup 7 de la Llista D73 (Resta de malalties infeccioses).

Les dades de població, utilitzades com a denominadors en els càlculs, provenen de l'IDESCAT i corresponen a les estimacions postcensals de la població de Catalunya l'1 de juliol de cada any. A partir de l'any 2022, aquest inclòs, s'utilitzen les dades del Cens de població a l'1 de juliol (que es converteix en una operació estadística anual).

Per a l'estandardització de les taxes segons l'edat s'ha fet servir, com a població de referència, la població estàndard europea de 2013.

Una anàlisi territorial per comarques i regions sanitàries més detallada es pot consultar a les taules de resultats detallats (*Annex de taules d'Excel 2023. Format xlsx*). Per conèixer les especificacions de la metodologia utilitzada es pot consultar el document Metodologia de l'anàlisi de la mortalitat a Catalunya. Ambdós recursos es poden trobar a l'apartat [web del Registre de mortalitat de Catalunya](#).

4 Resultats

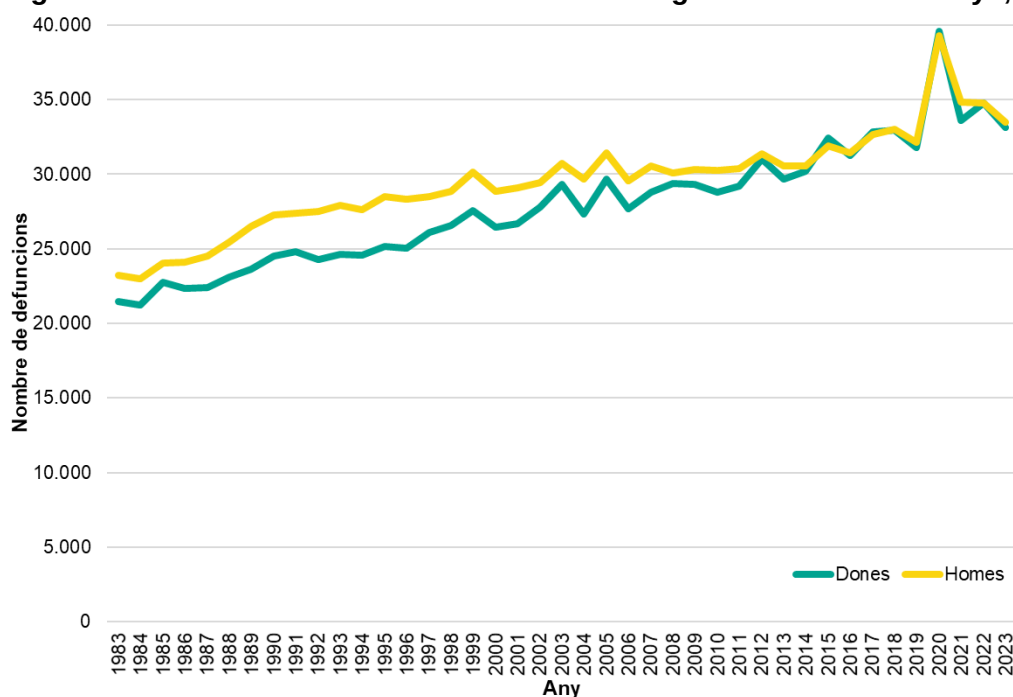
4.1 Mortalitat general

L'any 2023, a Catalunya hi ha hagut 67.381 defuncions. Ara bé, per a l'anàlisi es consideren les 66.664 defuncions (33.153 dones i 33.511 homes) esdevingudes a Catalunya de persones residents a Catalunya amb constància d'un municipi de residència i amb l'edat informada. La diferència entre les dues xifres (67.381 i 66.664) és de 717 casos que corresponen a defuncions de no residents a Catalunya.

El 2023 a Catalunya hi ha hagut el 4,2% menys de defuncions que l'any anterior, 2.896 defuncions menys (**figura 1**). Per sexes, hi ha una reducció del 4,6% en les dones i del 3,7% en els homes. La reducció del nombre de defuncions en el període 2022-2023 s'ha produït també en el conjunt de l'Estat espanyol (tot i que la reducció a l'Estat ha estat més gran). A l'Estat espanyol s'han produït el 6,7% menys de defuncions que l'any anterior (6,5% en les dones i 6,9% en els homes) ([Notes de premsa: Institut Nacional d'Estadística](#)).

La **figura 1** mostra l'evolució del nombre de morts des de l'any 1983, per sexes. Les xifres del 2023 signifiquen una reducció respecte de l'any 2020 i posteriors. Tot i així és un dels valors més alts del període 1983-2019. Respecte de l'any 2022, han mort 1.607 dones i 1.289 homes menys. D'altra banda, la diferència en el nombre de morts entre les dones i els homes ha anat disminuint des de l'any 1983, i gairebé sempre ha estat superior en els homes. L'any 2023 han mort 358 més homes que dones.

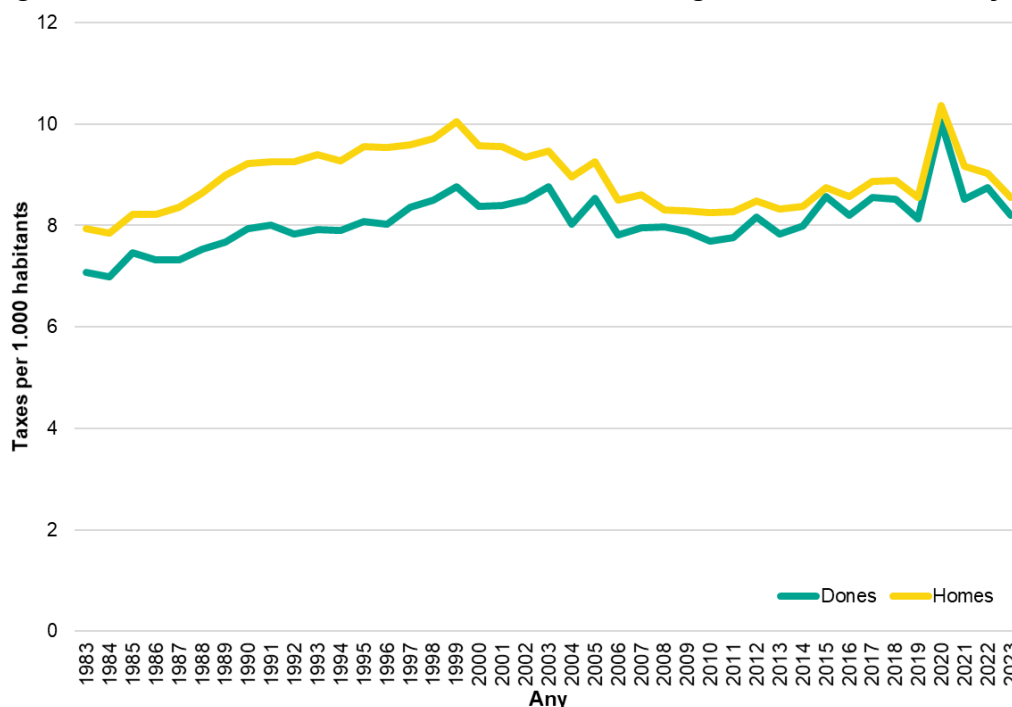
Figura 1. Evolució del nombre de defuncions segons el sexe. Catalunya, 1983-2023

Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

La taxa bruta de mortalitat de l'any 2023 és de 8,4 defuncions per 1.000 habitants (taxa de 8,2 per a les dones i de 8,6 per als homes). Respecte de l'any 2022, la taxa bruta del 2023 és 0,5 punts més baixa per a les dones i 0,4 punts més baixa per als homes (**figura 2**). Des d'una perspectiva general, aquestes taxes se situen en valors semblants a altres anys.

Figura 2. Evolució de la taxa bruta de mortalitat segons el sexe. Catalunya, 1983- 2023

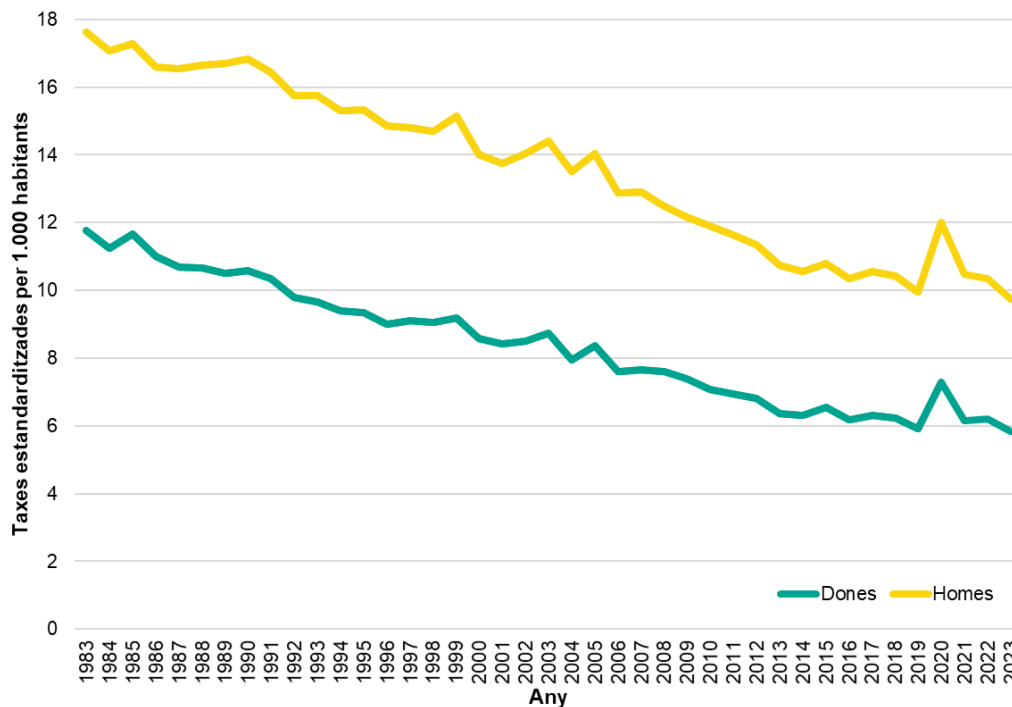

Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

Quan es vol comparar la mortalitat entre els períodes o els territoris, la taxa de mortalitat estandarditzada per edat resulta un indicador més adequat que la taxa bruta o les xifres absolutes. La taxa estandarditzada té en compte la grandària i l'estructura per grups d'edat de la població en cada moment. En el període 1983-2023, amb l'excepció de l'any 2020, la taxa estandarditzada té, en general, una tendència decreixent (**figura 3**). L'any 2023 es registren 7,5 morts per cada 1.000 persones. Per sexes, són 5,8 morts per cada 1.000 dones i 9,8 morts per cada 1.000 homes, unes taxes semblants a les de l'any 2022 i a les dels anys anteriors (sense comptar l'any 2020). En el període des del 1983 fins al 2023, la taxa de mortalitat estandarditzada s'ha reduït 6,0 punts en les dones i 7,9 en els homes. L'any 2023 mostra la taxa estandarditzada més baixa de tot el període (valors poc per sota dels del 2019).

A la **figura 3** també es pot veure un decreixement en les diferències de la mortalitat entre les dones i els homes. L'any 1983 la diferència en la taxa de mortalitat estandarditzada era de 5,8 punts, i l'any 2023 és de 3,9 (la diferència més baixa del període).

Figura 3. Evolució de la taxa estandarditzada de mortalitat segons el sexe. Catalunya, 1983-2023

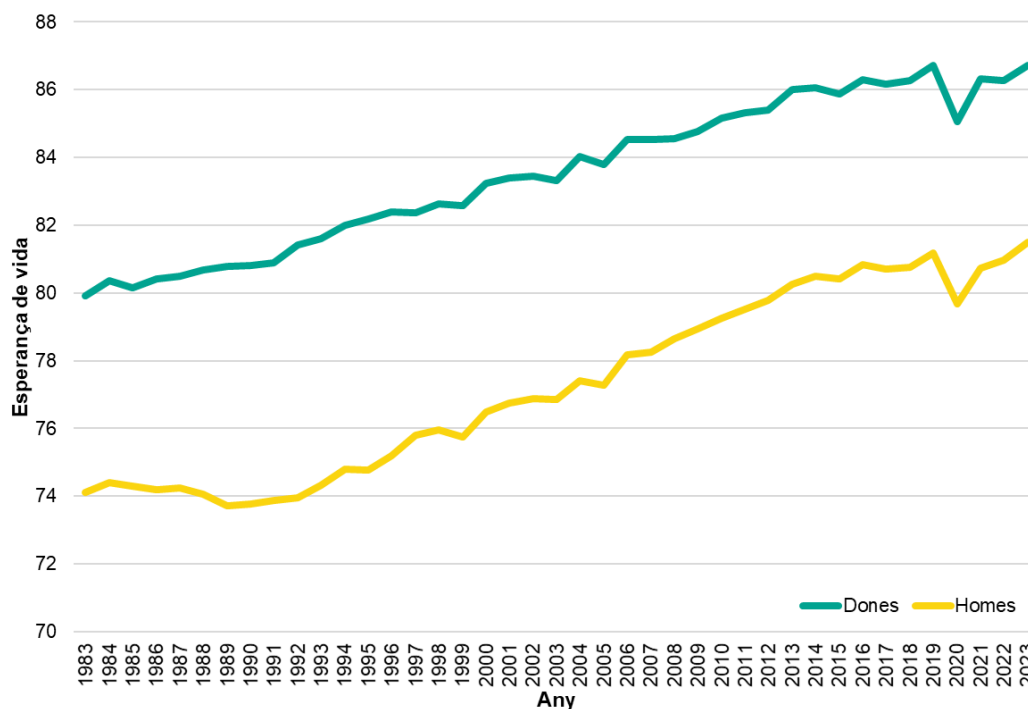
Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.1.1 Esperança de vida

L'esperança de vida (EV) en néixer a Catalunya l'any 2023 ha estat, en les dones, de 86,7 anys i, en els homes, de 81,5 anys. Respecte de l'any 2022, l'EV en néixer ha augmentat 0,5 anys en les dones i en els homes (**figura 4**). Aquesta variació interanual de l'EV situa els valors del 2023 una mica per sobre dels del 2019. En el cas de les dones no hi ha diferència significativa entre l'EV del 2019 i la del 2023. En canvi, en els homes l'EV del 2023 és significativament més alta que la del 2019.

En tot cas, l'EV del 2023 ha recuperat els valors de just abans de la pandèmia i l'EV en néixer a Catalunya registra els valors més alts del període 1983-2023. L'any 1983, l'EV en néixer era de 79,9 anys en les dones i de 74,1 anys en els homes. Des de l'any 1983, l'EV en néixer ha augmentat 6,8 i 7,4 anys en les dones i en els homes, respectivament. És a dir, en aquest període les dones han guanyat 4,1 hores i els homes 4,4 hores cada dia.

Figura 4. Evolució de l'esperança de vida en néixer segons el sexe. Catalunya, 1983-2023

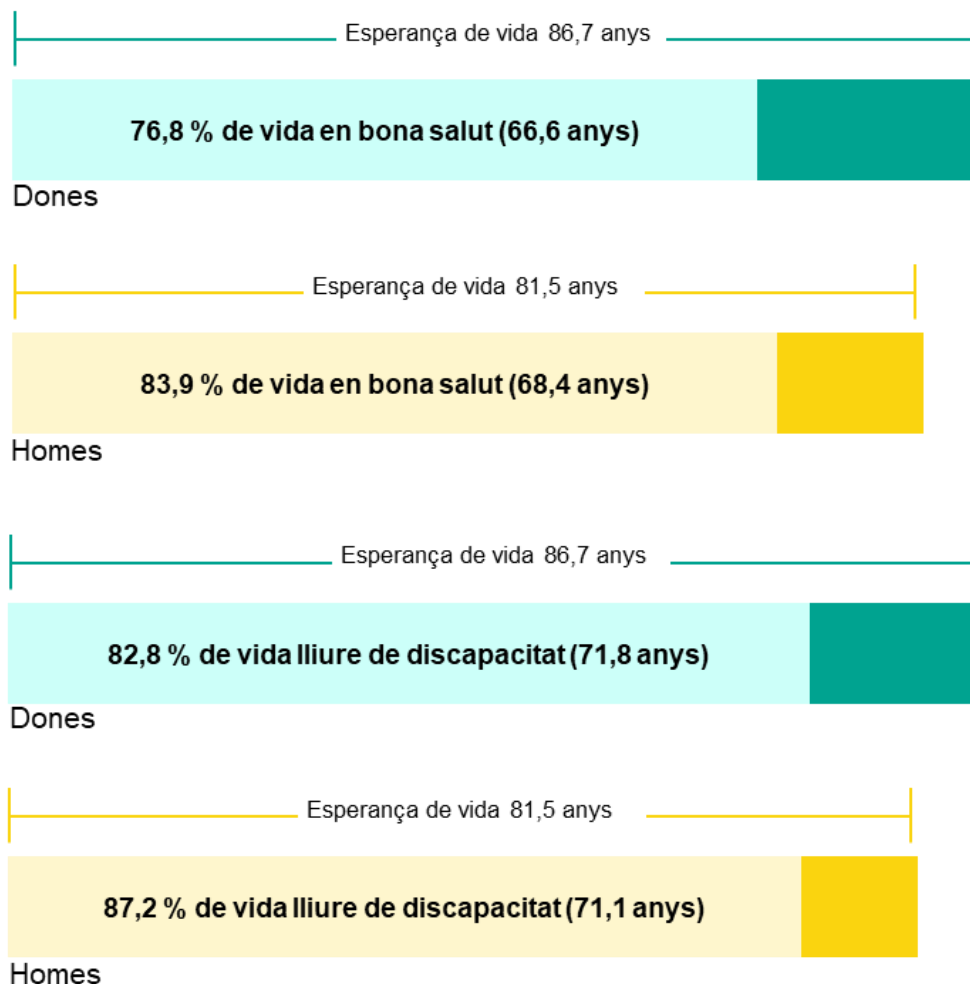
Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.1.2 Esperança de vida en bona salut i lliure de discapacitat

L'esperança de vida en bona salut (EVBS) i l'esperança de vida lliure de discapacitat (EVLD) són dos indicadors que combinen l'EV (quantitat d'anys de vida) amb la qualitat de vida relacionada amb la percepció de salut declarada (qualitat dels anys viscuts).

L'any 2023, l'EVBS en néixer ha estat de 66,6 anys en les dones i de 68,4 anys en els homes, i l'EVLD en néixer ha estat de 71,8 anys i 71,1 anys, respectivament (**figura 5**). El nombre d'anys viscuts en bona salut i lliures de discapacitat ha estat similar en dones i en homes. Tanmateix, malgrat que l'EV en néixer de les dones és superior a la dels homes, s'observa, d'una banda, que la proporció d'anys viscuts en bona salut sobre el conjunt de l'EV és inferior en les dones (el 76,8% en les dones i el 83,9% en els homes) i, de l'altra, que el percentatge d'anys que les dones viuen lliures de discapacitat és inferior al dels homes (el 82,8% en les dones i el 87,2% en els homes).

Figura 5. Esperança de vida en bona salut (EVBS) i esperança de vida lliure de discapacitat (EVLD) en néixer segons el sexe. Catalunya, 2023

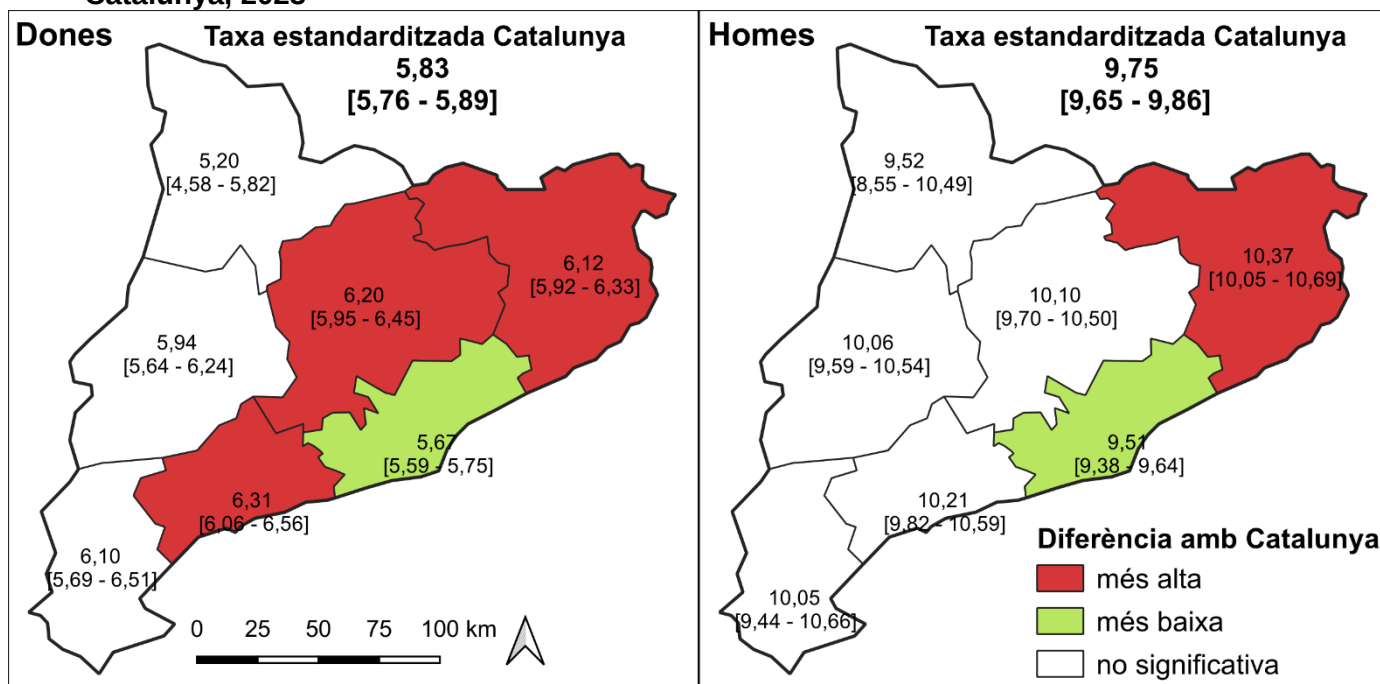

Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC) i Enquesta de salut de Catalunya (ESCA). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.1.3 Perspectiva territorial

La taxa estandarditzada de mortalitat per regions sanitàries està representada al **mapa 1**. S'inclouen, dins de cada àrea, el valor de la taxa i, entre parèntesis, els límits inferior i superior segons un interval de confiança del 95%. Els colors indiquen si les diferències amb la taxa de Catalunya són significatives. L'any 2023, la mortalitat en les dones ha estat superior a la de Catalunya a la Regió Sanitària de Catalunya Central, a la de Camp de Tarragona i a la de Girona. L'any 2022, la mortalitat de les dones en aquestes regions ja va ser significativament més alta. En els homes, la mortalitat ha estat superior a la de Catalunya a la Regió Sanitària de Girona. En canvi, les dones i els homes de la Regió Sanitària de Barcelona han tingut una mortalitat significativament inferior a la de Catalunya.

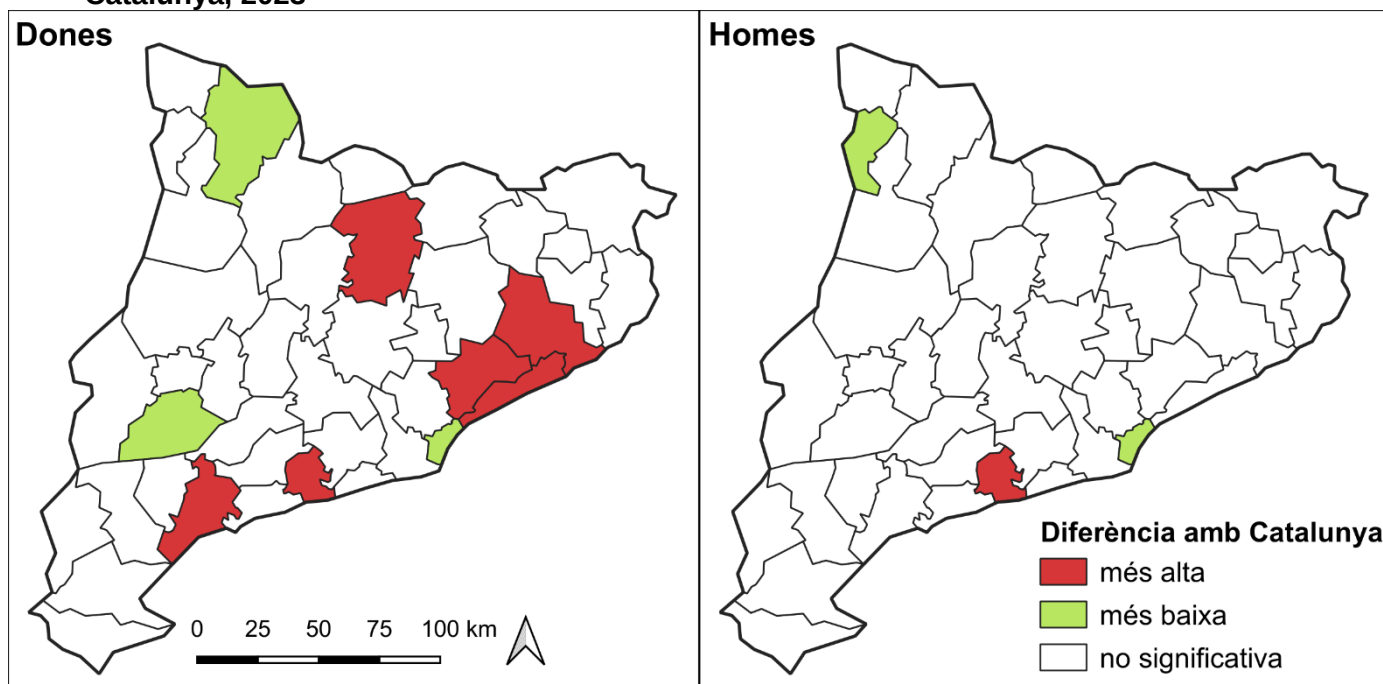
Mapa 1. Taxa estandarditzada de mortalitat a escala de regió sanitària i segons el sexe. Catalunya, 2023

Nota: Es mostra la taxa estandarditzada de mortalitat per a la població estàndard europea del 2013 a escala de regió sanitària i segons el sexe. Els valors dins dels claudàtors mostren els límits inferior i superior segons un interval de confiança del 95%. Els colors indiquen si les taxes de mortalitat són significativament diferents a les de Catalunya. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

El **mapa 2** mostra en quines comarques les taxes estandarditzades de mortalitat de l'any 2023, segons el sexe, són significativament diferents de les de Catalunya. Les comarques amb una taxa estandarditzada significativament més elevada són el Maresme, el Vallès Oriental, el Baix Camp, el Baix Penedès, la Selva i el Berguedà per a les dones, i el Baix Penedès per als homes. En canvi, destaquen, amb una taxa estandarditzada significativament més baixa, les comarques del Barcelonès, de les Garrigues i del Pallars Sobirà per a les dones, i del Barcelonès i l'Alta Ribagorça per als homes. No hi ha cap patró territorial, i només les comarques del Barcelonès (més baixa per a les dones) i el Maresme i (més alta per a les dones) repeteixen, en relació amb l'any 2022, amb valors significatius.

Mapa 2. Taxa estandarditzada de mortalitat a escala de comarca i segons el sexe. Catalunya, 2023

Nota: Es mostra la taxa estandarditzada de mortalitat per a la població estàndard europea de 2013 a escala de comarca i segons el sexe. Els colors indiquen si les taxes de mortalitat són significativament diferents a les de Catalunya. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut.

4.1.4 Perspectiva temporal

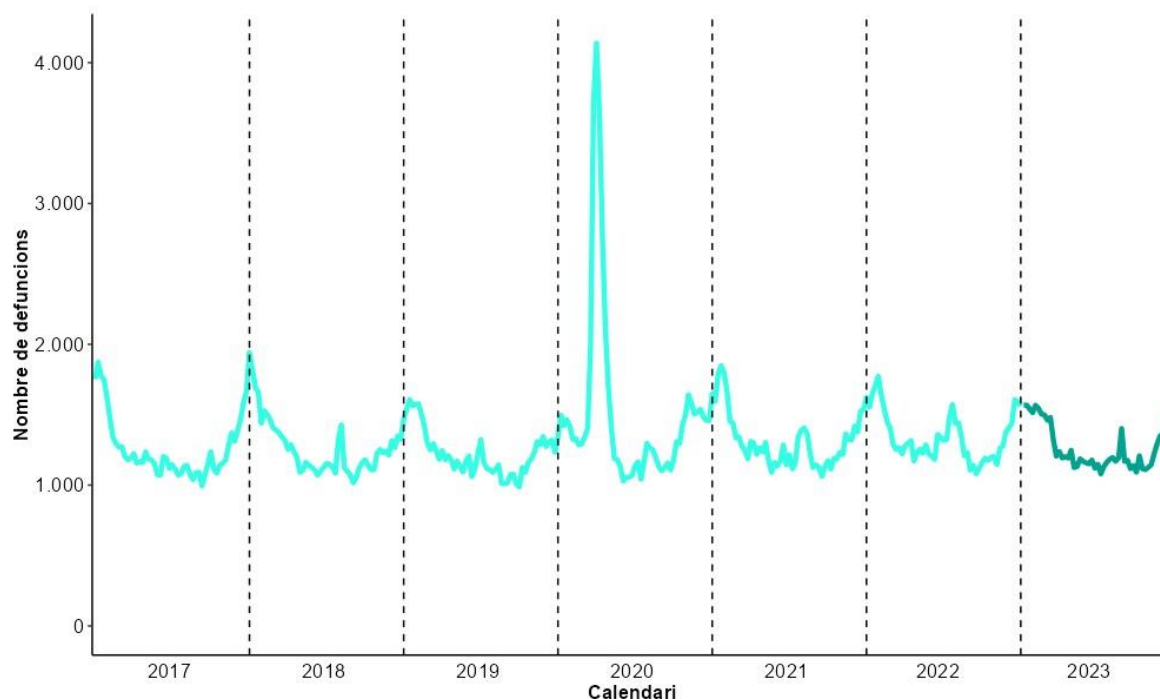
La distribució del nombre total de defuncions al llarg de l'any 2023 mostra tres pics de mortalitat: un a l'inici de l'any, un durant l'estiu i un altre a finals d'any (**figura 6**). Els pics d'inicis i finals d'any són habituals i responen a l'augment d'infeccions per virus respiratoris durant els mesos més freds.

La temporada de grip 2022-2023 va tenir una intensitat moderada però una durada prolongada, fet que podria haver contribuït a una mortalitat relativament elevada i constant entre el desembre de 2022 i els mesos de gener, febrer i març de 2023. L'evolució de la mortalitat, a diferència d'altres hiverns, dibuixa un altiplà. En canvi, la temporada de grip 2023-2024 va presentar una intensitat més alta, però amb una durada més curta, centrada principalment en les darreres setmanes del 2023 i les primeres del 2024¹. Al gràfic s'hi observa un repunt de mortalitat a finals d'any, tot i que caldrà esperar les dades definitives del 2024 per valorar l'evolució de la mortalitat en les primeres setmanes d'aquell any. Pel que fa al pic estival, aquest torna a

¹ Informació consultada el 20 de maig del 2025 al Sistema d'informació per a la Vigilància d'Infeccions a Catalunya. Disponible a <https://sivic.salut.gencat.cat/>

aparèixer, tot i que amb menys intensitat que el de l'any 2022, quan es va registrar una onada de calor especialment intensa i prolongada².

Figura 6. Evolució del nombre de morts per setmana epidemiològica. Catalunya, 2017-2023

Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.2 Causes de defunció

L'anàlisi per causes de defunció es presenta segons dues classificacions. La primera agrupació correspon als capítols generals de la CIM-10. Aquesta classificació té 20 grups. La segona agrupació classifica, d'una manera més específica, les causes segons 73 grups.

4.2.1 Segons 20 grups de causes

Respecte a la mortalitat pels 20 grans grups de malalties (**figura 7B**), les malalties de l'aparell circulatori són les que han provocat més defuncions entre les dones (amb el 26,1% del total de defuncions de les dones i una taxa de 214,1 defuncions per cada 100.000 dones). En canvi, el grup de causes que ha provocat més morts entre els

² Freitas Ramírez A, Langarita Rivas R, Molina Puyo P, Mompert Penina A, Planella Lleopart A, Plaza Tesías A et al. L'excés de mortalitat a Catalunya. Direcció General de Planificació i Recerca en Salut; 2022. Disponible a https://salutweb.gencat.cat/web/_content/_departament/estadistiques-sanitaries/dades-de-salut-serveis-sanitaris/mortalitat/documents/informe-exces-mortalitat.pdf

homes són els tumors. Gairebé una tercera part de les defuncions d'homes a Catalunya l'any 2023 han estat a causa dels tumors, el 30,9% (264,3 defuncions per cada 100.000 homes). Aquestes dues causes ja van ser les dues primeres causes de defunció l'any 2022. La segona causa de defunció entre les dones són els tumors (el 22,7% i 186,2 defuncions per cada 100.000 dones) i entre els homes ho són les malalties de l'aparell circulatori (el 23,1% i 197,8 defuncions per cada 100.000 homes). La tercera causa de defunció són les malalties respiratòries, amb el 9,7% de casos entre les dones i el 11,8% de casos entre els homes, i unes taxes brutes de mortalitat de 79,2 defuncions per cada 100.000 dones i 100,9 defuncions per cada 100.000 homes.

Hi ha causes de defunció amb certa disparitat segons el sexe. Per exemple, determinades causes, més freqüents a edats avançades, són més habituals entre les dones, com les malalties del sistema nerviós (el 7,7% i 63,1 defuncions per cada 100.000 dones però el 4,8% i 41,5 defuncions per cada 100.000 homes) o els trastorns mentals i del comportament (el 7,2% i 59,4 defuncions per cada 100.000 dones i el 3,8% i 32,5 defuncions per cada 100.000 homes). En canvi, les causes externes (el 4,0% i 32,6 defuncions per cada 100.000 dones però el 6,0% i 51,5 defuncions per cada 100.000 homes) són més freqüents entre els homes.

La majoria de defuncions es concentren en edats avançades (**figura 7A**). L'any 2023, el 73,4% de les defuncions es van produir a partir dels 74 anys, el 81,4% en les dones i el 65,5% en els homes. L'edat simple amb el nombre més gran de defuncions són els 90 anys per a les dones i els 87 anys per als homes. L'any 2022 van ser els 90 anys per a les dones i els 89 anys per als homes. Les defuncions entre la població jove (menys de 40 anys) són relativament escasses. L'1,5% del total de les persones difuntes tenien menys de 40 anys, l'1,0% en les dones i el 2,0% en els homes. Entre les defuncions de persones de menys de 40 anys destaquen, en nombre, aquelles esdevingudes durant el primer any de vida (i sobretot durant els primers mesos). El 9,1% (en les dones) i el 6,1% (en els homes) de les defuncions de persones menors de 40 anys durant l'any 2023 es van produir durant els primers sis mesos de vida, tot i que en nombres absoluts moren més nens que nenes. La majoria de defuncions durant els primers mesos de vida són a conseqüència d'afeccions originades en el període perinatal i, en menor mesura, de malformacions congènites, deformitats i anomalies cromosòmiques. A la **Figura 7A** apareixen agrupades dins la categoria "Resta de causes", estan pintades amb color gris i es poden veure a la base de la piràmide.

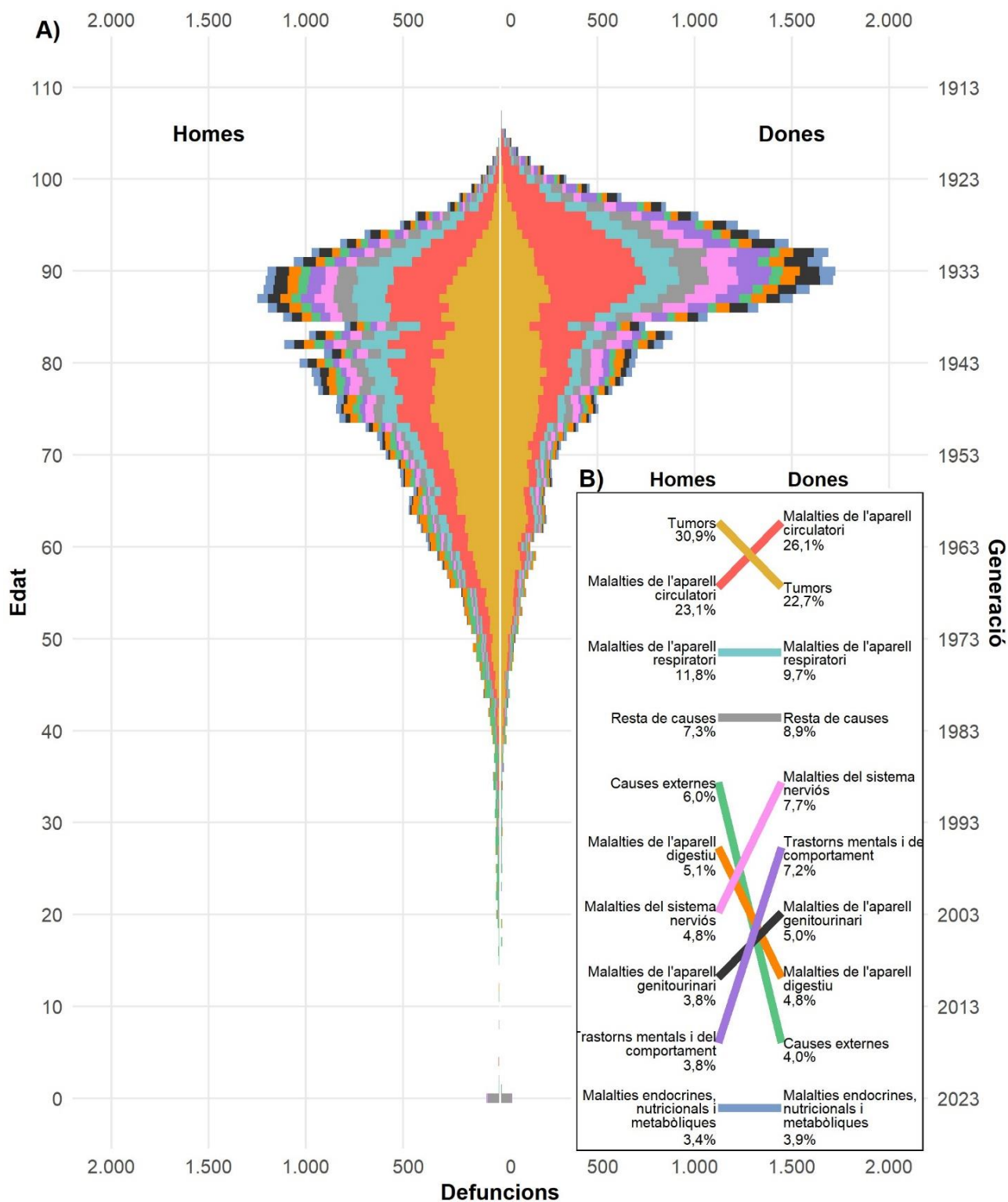
Les defuncions de la població entre 1 i 40 anys són en general a conseqüència de causes externes i de tumors. El 27,5% de les defuncions de dones d'aquest grup d'edat són per causes externes, percentatge que augmenta fins al 47,3% per als homes. Els tumors són la causa bàsica de defunció del 33,2% de les dones i del 17,3% dels homes. Ara bé, el nombre de dones que moren a causa de tumors (93) és més baix que el nombre d'homes (101).

A partir dels 40 i fins als 69 anys els tumors guanyen pes com a causa bàsica, sobretot en el cas de les dones. Per exemple, el 56,6% de les defuncions de dones d'aquest grup d'edat es produeixen a causa de tumors. Tot i que els homes d'entre els 40 i 69 anys acumulen més defuncions absolutes per tumors (2.269 en dones i 3.161 en homes), el percentatge de tumors entre totes les defuncions d'homes d'aquest grup d'edat és del 41,9%. Altres causes, com les malalties de l'aparell circulatori, les causes externes, les malalties de l'aparell digestiu o les malalties de l'aparell respiratori, també contribueixen al nombre total de morts en aquestes edats centrals.

Entre els 70 i els 84 anys es produeixen el 25,9% de les defuncions de les dones i el 38,0% de defuncions dels homes. Les defuncions per tumors, tot i experimentar, en relació amb el grup anterior (40-69 anys), un creixement del nombre de casos, perden pes relatiu a favor d'altres causes: en el cas de les dones sobretot a favor de les malalties de l'aparell circulatori, i en el cas dels homes a favor de les malalties respiratòries. Entre els tumors i les malalties de l'aparell circulatori acumulen el 55,2% de les defuncions de les dones, i el 58,5% de les defuncions dels homes de 70 a 84 anys.

A partir dels 85 anys es produeixen el 61,0% de les defuncions de les dones i el 37,5% de les defuncions dels homes. El nombre de persones que moren a causa dels tumors disminueix (sobretot en els homes) i, en canvi, les malalties de l'aparell circulatori creixen i esdevenen la principal causa de mort (especialment entre les dones). Cal tenir en compte en aquesta franja gairebé moren el doble de dones que d'homes (20.207 dones i 12.562 homes). El 30,7% de les defuncions de dones a partir dels 85 anys són a causa de malalties de l'aparell circulatori, percentatge que és del 26,4% en els homes. En aquest grup d'edat creixen, de manera absoluta i relativa, les defuncions per altres causes vinculades, generalment, a edats avançades, com les malalties del sistema nerviós, els trastorns mentals i del comportament o les malalties de l'aparell genitourinari (de color rosa, lila i negre, respectivament). I aquest creixement es pot observar sobretot entre les dones (**figura 7A**).

Figura 7. Nombre de defuncions i percentatge segons la causa de defunció, el sexe i l'edat. Catalunya, 2023

Nota: A) Nombre de morts segons l'edat, el sexe i les principals causes. B) Percentatge de defuncions de cada causa segons el sexe. Les principals causes són una selecció dels capítols de la CIM-10. El grup restant representa el 8,9% de les causes de les dones i el 7,3% de les dels homes. Figura d'elaboració pròpia basada en el codi de Jonas Schöley (2014). Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.2.2 Segons 73 grups de causes detallades

La mortalitat agrupada per causes de defunció més detallades (classificació segons 73 grups) s'exposa a la **taula 1**. Per a les dones, els grups de causes que han provocat més morts han estat, per ordre decreixent, les demències senils (57,5 defuncions per cada 100.000 dones), la resta de malalties del cor (45,2 defuncions per cada 100.000 dones) i la insuficiència cardíaca (44,2 defuncions per cada 100.000 dones). En els homes, han estat els tumors malignes de pulmó (63,7 defuncions per cada 100.000 homes), la cardiopatia isquèmica (56,4 defuncions per cada 100.000 homes) i la resta de malalties del cor (42,5 defuncions per cada 100.000 homes).

En els menors d'un any, les dues causes de defunció més comunes són les afeccions perinatals (99,9 defuncions per cada 100.000 nenes i 146,3 defuncions per cada 100.000 nens) i les malalties congènites (77,7 defuncions per cada 100.000 nenes i 55,8 defuncions per cada 100.000 nens). Entre el primer i el quart any de vida, la primera causa de defunció de les nenes són els ofegaments (2,5 defuncions per cada 100.000 nenes), i la primera dels nens són els altres tumors malignes (3,2 defuncions per cada 100.000 nens).

Les malalties congènites són la primera causa de mort en les noies des dels 5 fins als 14 anys (1,5 defuncions per cada 100.000 dones). Els suïcidis són la primera causa en les dones entre els 15 i els 24 anys (2,1 defuncions per cada 100.000 dones) i entre els 25 i els 34 anys (3,4 defuncions per cada 100.000 dones). Aquestes dues causes ja eren les dues primeres d'aquestes franges d'edat l'any 2022. El tumor maligne de mama és la principal causa en les dones entre els 35 i els 44 anys (6,9 defuncions per cada 100.000 dones).

La primera causa de mort en els nois des del 5 fins als 14 anys són els altres tumors malignes (1,0 defuncions per cada 100.000 nens). Els accidents de trànsit són la primera causa en els homes entre els 15 i els 24 anys (7,2 defuncions per cada 100.000 homes). En canvi, en els homes entre els 25 i els 34 anys ho són els suïcidis (9,7 defuncions per cada 100.000 homes).

En general les causes externes (els suïcidis, els accidents de trànsit i els enverinaments accidentals) ocupen les principals causes en els grups entre els 15 i el 44 anys (sobretot en el cas dels homes).

A partir dels 45 anys i fins als 84, els tumors esdevenen la causa principal de mortalitat tant en dones com en homes. En les dones, destaquen sobretot els tumors malignes de mama, seguits pels de pulmó i de pàncrees. Cal remarcar que, des de 1999, els casos de tumors malignes de pulmó en dones han anat augmentant progressivament i que, l'any 2023, el nombre de casos ja és similar a la dels tumors malignes de mama (tot i que el nombre de casos de tumors malignes de pulmó encara és inferior). En els homes, el tumor maligne més freqüent és el de pulmó. En general, també cal destacar les malalties de l'aparell circulatori, que tenen un impacte notable, especialment en la població masculina.

En el cas de les dones, els tumors malignes de mama són la primera causa entre els 45 i els 54 anys (15,6 defuncions per cada 100.000 dones) i el tumors malignes de pulmó ho són entre els 55 i els 64 anys i entre els 65 i els 74 anys (45,2 i 64,5 defuncions per cada 100.000 dones en el grup 55-64 i 65-74 anys, respectivament). En canvi, entre els 75 i els 84 anys la principal causa de mortalitat són les malalties cerebrovasculars (127,5 defuncions per cada 100.000 dones).

En el cas dels homes, la primera causa de mort entre els 45 i els 54 anys són les malalties isquèmiques del cor (19,1 defuncions per cada 100.000 homes), i els tumors malignes de pulmó ho són entre els 55 i els 64 anys (83,7 defuncions per cada 100.000 homes), entre els 65 i els 74 anys (234,0 defuncions per cada 100.000 homes) i entre els 75 i els 84 anys (350,1 defuncions per cada 100.000 homes).

En els grups d'edats més envellits (dels 85 als 94 anys i 95 anys i més) la principal causa de defunció són les demències, tant en dones com en homes. Ho és entre les dones de 85 i els 94 anys (899,2 defuncions per cada 100.000 dones) i 95 anys i més (3.408,9 defuncions per cada 100.000 dones) i entre els homes de 85 i els 94 anys (818,5 defuncions per cada 100.000 homes) i els 95 anys i més (3.092,6 defuncions per cada 100.000 homes). Ara bé, en el cas de les dones també destaquen, com a segona causa de mort les insuficiències cardíques (680,8 defuncions per cada 100.000 dones entre els 85 i 94 anys) i les malalties hipertensives (2.580,5 defuncions per cada 100.000 dones de 95 anys i més). A més, la tercera causa amb més defuncions són les malalties d'Alzheimer (663,7 defuncions per cada 100.000 dones entre els 85 i 94 anys) i les insuficiències cardíques (2.429,3 defuncions per cada 100.000 dones de 95 anys i més). En el cas dels homes, destaquen, com la segona causa amb més defuncions, la resta de malalties respiratòries (781,0 defuncions per cada 100.000 homes entre els 85 i 94 anys) i les insuficiències cardíques (2.670,0 defuncions per cada 100.000 homes de 95 anys i més). I en tercera posició les malalties isquèmiques del cor (772,2 defuncions per cada 100.000 homes entre els 85 i 94 anys) i les malalties del ronyó i les vies urinàries (2.439,5 defuncions per cada 100.000 homes de 95 anys i més).

En aquesta anàlisi de causes principals de mort per grups d'edat i sexe, a part de la posició que ocupen en cada franja d'edat, cal tenir en compte les xifres relatives de casos. Les taxes específiques per edat ens ajuden a ponderar les causes amb una visió més completa. Per exemple, abans dels 75 anys poques causes de mort superen els 100 casos per cada 100.000 habitants. En canvi, a partir dels 75 anys hi ha força causes que superen aquesta xifra. A més, el nombre de casos de la majoria de causes creix a mesura que observem grups d'edats més envellits. Per exemple, el grup de suïcidis i autolesions, que constitueix la primera causa de mort en les dones i els homes entre 25 i 34 anys (3,4 i 9,7 defuncions per cada 100.000 habitants, respectivament). Ara bé, les taxes per suïcidi experimenten en general, tot i que en menys intensitat que altres causes, sobretot les naturals, un creixement sostingut a mesura que s'avança en els grups d'edat. Per exemple, entre els 85 i els 94 anys la taxa específica de mortalitat per suïcidi és de 8,6 defuncions per cada 100.000 dones i de 30,0 defuncions per cada 100.000 homes, unes taxes de mortalitat per suïcidi

considerablement més elevades que les observades en edats joves (però força més baixes que la resta de causes de mort en aquest grup d'edat).

Taula 1. Causes principals de defunció segons la classificació de 73 grups, per grups d'edat i sexe. Catalunya, 2023

Taula 2. Causes principals de mortals segons la classificació de les causes de mort, per sexe i edat, a Catalunya, 2020									
		Dones			Homes				
		1a causa	2a causa	3a causa	1a causa	2a causa	3a causa		
0		Complicacions del període perinatal (99,9)	Malalties congènites (77,7)	Malalties mal definides i no classificables en altres grups (22,2)	Complicacions del període perinatal (146,3)	Malalties congènites (55,8)	Malalties mal definides i no classificables en altres grups (24,4)		
1-4		Ofegaments i submersions accidentals (2,5)	Malalties mal definides i no classificables en altres grups (2,5)	Infecció respiratòria per influença (2,5)	Altres tumors malignes de localització especificada (3,2)	Malalties congènites (3,2)	Leucèmia (2,4)		
5-14		Malalties congènites (1,5)	Malalties del sistema nerviós (1,3)	Tumor maligne de l'encèfal (1,0)	Altres tumors malignes de localització especificada (1,0)	Malalties congènites (1,0)	Leucèmia (1,0)		
15-24		Suïcidis i autolesions (2,1)	Malalties del sistema nerviós (1,4)	Accidents de trànsit de vehicles a motor (1,4)	Accidents de trànsit de vehicles a motor (7,2)	Suïcidis i autolesions (6,1)	Malalties del sistema nerviós (2,2)		
25-34		Suïcidis i autolesions (3,4)	Accidents de trànsit de vehicles a motor (1,7)	Resta de malalties del cor (1,1)	Suïcidis i autolesions (9,7)	Accidents de trànsit de vehicles a motor (3,9)	Malalties del sistema nerviós (3,9)		
35-44		Tumor maligne de mama (6,9)	Suïcidis i autolesions (3,9)	Malalties del sistema nerviós (2,1)	Suïcidis i autolesions (10,8)	Enverinaments accidentals (5,6)	Resta de malalties del cor (4,6)		
45-54		Tumor maligne de mama (15,6)	Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (10,6)	Suïcidis i autolesions (5,8)	Malalties isquèmiques del cor (19,1)	Suïcidis i autolesions (15,9)	Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (15,5)		
55-64		Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (45,2)	Tumor maligne de mama (31,0)	Tumor maligne de pàncreas (15,2)	Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (83,7)	Malalties isquèmiques del cor (61,2)	Resta de malalties del cor (39,5)		
65-74		Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (64,5)	Tumor maligne de mama (43,1)	Tumor maligne de pàncreas (35,7)	Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (234,0)	Malalties isquèmiques del cor (116,6)	Resta de malalties del cor (80,1)		
75-84		Malalties cerebrovasculars (127,5)	Resta de malalties del cor (117,6)	Resta de malalties de l'aparell digestiu (106,4)	Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (350,1)	Malalties isquèmiques del cor (268,3)	Bronquitis, enfisema, asma i MPOC (230,4)		
85-94		Demències (899,2)	Insuficiència cardíaca (680,8)	Malaltia d'Alzheimer (663,7)	Demències (818,5)	Resta malalties respiratòries (781,0)	Malalties isquèmiques del cor (772,2)		
95 i +		Demències (3.408,9)	Malalties hipertensives (2.580,5)	Insuficiència cardíaca (2.429,3)	Demències (3.092,6)	Insuficiència cardíaca (2.670,0)	Malalties del ronyó i de les vies urinàries (2.439,5)		
Totes		Demències (57,5)	Resta de malalties del cor (45,2)	Insuficiència cardíaca (44,2)	Tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó (63,7)	Malalties isquèmiques del cor (56,4)	Resta de malalties del cor (42,5)		
Tumors		Causes externes	Malalties del sistema nerviós	Trastorns mentals i del comportament	Resta de causes	Malalties de l'aparell digestiu	Malalties de l'aparell circulatori	Malalties de l'aparell geintourinari	Malalties de l'aparell respiratori

Notes: Entre parèntesis es mostren les taxes específiques per 100.000 habitants. Els colors corresponen als 20 capítols de la CIM-10. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.3 Causes múltiples

Les causes múltiples de defunció fan referència al conjunt de malalties, afeccions o lesions que van contribuir a la mort. En canvi, la causa bàsica de defunció és la malaltia o lesió que va iniciar la cadena d'esdeveniments patològics que finalment va conduir a la mort d'una persona. En aquest apartat es presenta, a diferència de la resta de l'informe, una anàlisi de la mortalitat a Catalunya on també s'incorporen les causes múltiples. Cal tenir en compte que no es consideren les defuncions amb intervenció judicial ja que gran part d'aquestes només disposen de la causa bàsica. Per tant, treballem amb un nombre més petit de defuncions (62.288 en comparació amb les 66.664 que es consideren a la resta de l'informe).

La **taula 2** i **taula 3** mostren les defuncions de les dones i els homes a Catalunya l'any 2023 segons les causes de mort classificades per capítols de la CIM-10. Es distingeix entre les causes múltiples i les causes bàsiques. En total, es van registrar, en el cas de les dones, 123.054 causes múltiples i 31.965 causes bàsiques, amb una ràtio global del 26,0%. En el cas dels homes, es van registrar 119.025 causes múltiples i 30.323 causes bàsiques, amb una ràtio global del 25,5%. Això implica que aproximadament una de cada quatre causes múltiples identificades acaba sent designada com a causa bàsica. Dit d'una altra manera, cada butlleta de defunció conté, de mitjana, gairebé quatre causes múltiples.

La columna "ràtio" de cada causa es pot interpretar com una xifra que indica la capacitat que té una causa múltiple per determinar o identificar la causa bàsica. És a dir, els valors propers a 0 indiquen que les causes d'aquell capítol seran habitualment causes múltiples però difícilment seran escollides com a causes bàsiques. Això significa que bàsicament actuen com a comorbiditats. En canvi, els valors propers a 100 indiquen que les causes d'aquell capítol sovint pot acabar sent la causa bàsica de defunció.

Els capítols amb més capacitat d'acabar sent la causa bàsica són els tumors, tant en les dones com en els homes (57,0% i 57,4%, respectivament). Les malformacions congènites (53,4% i 52,8%), certes afeccions originades en el període perinatal (51,9% i 50,0%) o les causes vinculades a l'embaràs, el part i el puerperi (en el cas de les dones, 50%) també ostenten percentatges per sobre del 50%, tot i que amb un nombre més petit de casos. Altres capítols, com les malalties del sistema nerviós (49,6% en el cas de les dones i 40,7% en el cas dels homes) o els trastorns mentals i del comportament (43,6% en el cas de les dones i 36,9% en el cas dels homes), també ostenten percentatges alts, sobretot en el cas de les dones, ja que són causes associades a la vellesa.

Alguns capítols de la CIM-10, com els símptomes i signes no classificats (3,6% en el cas de les dones i 2,7% en el cas dels homes), les malalties de l'ull (4,0% en dones i 1,4% en homes), les malalties de la sang (13,1% en dones i 11,3% en homes) o les malalties de la pell (15,3% en dones i 12,3% en homes) tenen ràtios baixes, fet que indica que rarament se seleccionen com a causes bàsiques.

També tenen ràtios relativament baixes les malalties de l'aparell respiratori (15,9% en dones i 16,5% en homes), el segon capítol més citat en els certificats mèdics de defunció.

Cal tenir en compte que hi ha causes que apareixen de forma recurrent en el Certificat mèdic de defunció i que poques vegades són seleccionades com a causa bàsica. Aquestes causes destaquen per tenir una ràtio baixa. Per exemple, el capítol de símptomes i signes no classificats té una ràtio de 3,6% (en dones) i de 2,7% (en homes). O el capítol de les malalties respiratòries té una ràtio de 15,9% (en dones) i de 16,5% (en homes). Això passa perquè el capítol de símptomes i signes no classificats concentra 17.052 causes múltiples de dones i 15.707 d'homes (el 13,9% i el 13,2% de les causes múltiples de dones i homes, respectivament). En canvi, representa 615 causes bàsiques de dones i 429 causes bàsiques d'homes (l'1,9% i l'1,4% de les causes bàsiques de dones i homes, respectivament). Així mateix, el capítol de les malalties respiratòries concentra 19.629 causes múltiples de dones i 22.371 d'homes (el 16,0% i el 18,8% de les causes múltiples de dones i homes, respectivament). En canvi, representa 3.116 causes bàsiques de dones i 3.691 causes bàsiques d'homes (el 9,7% i el 12,1% de les causes bàsiques de dones i homes, respectivament).

Taula 2. Causa múltiple, causa bàsica i ràtio entre causa bàsica i múltiple de defunció segons capítols de la CIM-10. Dones. Catalunya, 2023

Capítols de la CIM-10	Causes múltiples	Causes bàsiques	Ràtio
Certes malalties infeccioses i parasitàries	2.664	1.144	42,9%
Tumors	13.175	7.509	57,0%
Malalties de la sang i dels òrgans hematopoètics, i certs trastorns que afecten el mecanisme de la immunitat	1.462	191	13,1%
Malalties endocrines, nutricionals i metabòliques	5.823	1.285	22,1%
Trastorns mentals i del comportament	5.506	2.398	43,6%
Malalties del sistema nerviós	5.119	2.539	49,6%
Malalties de l'ull i dels seus annexos	126	5	4,0%
Malalties de l'oïda i de l'apòfisi mastoide	33	7	21,2%
Malalties de l'aparell circulatori	34.358	8.156	23,7%
Malalties de l'aparell respiratori	19.629	3.116	15,9%
Malalties de l'aparell digestiu	4.631	1.526	33,0%
Malalties de la pell i del teixit subcutani	976	149	15,3%
Malalties del sistema osteomuscular i del teixit connectiu	1.831	671	36,6%
Malalties de l'aparell genitourinari	7.221	1.663	23,0%
Embaràs, part i puerperi	4	2	50,0%
Certes afeccions originades en el període perinatal	54	28	51,9%
Malformacions congènites, deformitats i anomalies cromosòmiques	133	71	53,4%
Símptomes, signes i troballes anormals clíniques i de laboratori, no classificades enlloc més	17.052	615	3,6%

Capítols de la CIM-10	Causes múltiples	Causes bàsiques	Ràtio
Causes externes de morbiditat i mortalitat	3.257	890	27,3%
Totes les causes	123.054	31.965	26,0%

Notes: La columna "Causes múltiples" mostra el nombre de vegades que una causa apareix en el Certificat mèdic de defunció. La Ràtio és el nombre de vegades que una causa apareix com a bàsica per cada 100 vegades que ha estat informada en el Certificat mèdic de defunció, és a dir, com a causa múltiple. No es consideren les defuncions amb intervenció judicial ja que gran part d'aquestes només disposen de la causa bàsica. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació. Departament de Salut

Taula 3. Causa múltiple, causa bàsica i ràtio entre causa bàsica i múltiple de defunció segons capítols de la CIM-10. Homes. Catalunya, 2023

Capítols de la CIM-10	Causa múltiple	Causes bàsiques	Ràtio
Certes malalties infeccioses i parasitàries	2.833	1.161	41,0%
Tumors	17.948	10.308	57,4%
Malalties de la sang i dels òrgans hematopoètics, i certs trastorns que afecten el mecanisme de la immunitat	1.288	145	11,3%
Malalties endocrines, nutricionals i metabòliques	5.033	1.138	22,6%
Trastorns mentals i del comportament	3.434	1.268	36,9%
Malalties del sistema nerviós	3.957	1.611	40,7%
Malalties de l'ull i dels seus annexos	72	1	1,4%
Malalties de l'oïda i de l'apòfisi mastoide	26	4	15,4%
Malalties de l'aparell circulatori	29.688	6.358	21,4%
Malalties de l'aparell respiratori	22.371	3.691	16,5%
Malalties de l'aparell digestiu	5.431	1.554	28,6%
Malalties de la pell i del teixit subcutani	576	71	12,3%
Malalties del sistema osteomuscular i del teixit connectiu	904	337	37,3%
Malalties de l'aparell genitourinari	6.420	1.272	19,8%
Certes afeccions originades en el període perinatal	90	45	50,0%
Malformacions congènites, deformitats i anomalies cromosòmiques	127	67	52,8%
Síntomes, signes i troballes anormals clíniques i de laboratori, no classificades enlloc més	15.707	429	2,7%
Causes externes de morbiditat i mortalitat	3.120	863	27,7%
Totes les causes	119.025	30.323	25,5%

Notes: La columna "Causes múltiples" mostra el nombre de vegades que una causa apareix en el Certificat mèdic de defunció. La Ràtio és el nombre de vegades que una causa apareix com a bàsica per cada 100 vegades que ha estat informada en el Certificat mèdic de defunció, és a dir, com a causa múltiple. No es consideren les defuncions amb intervenció judicial ja que gran part d'aquestes només disposen de la causa bàsica. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació. Departament de Salut

4.4 Mortalitat prematura

4.4.1 Anys potencials de vida perduts, per sexe i causa de defunció

La mortalitat prematura mesura aquelles defuncions que es perceben com a morts que han esdevingut abans d'hora. Els anys potencials de vida perduts (APVP) tenen en compte les defuncions que tenen lloc s'esdevenen entre el primer any d'edat (la mortalitat infantil no es comptabilitza) i els 70 anys, tant en homes com en dones. L'any 2023 han mort prematurament 4.290 dones i 8.133 homes. Per a les dones, el total d'APVP ha estat de 52.639 anys, amb una mitjana de 12,3 anys per cada defunció, mentre que per als homes, els APVP han estat 98.080 anys, amb una mitjana de 12,1 anys per cada defunció (**taula 4 i taula 5**).

En nombres absoluts, les causes específiques que generen més APVP en les dones són els tumors malignes de mama (5.033 anys), els tumors malignes de pulmó (4.228 anys), els suïcidis (2.865 anys), les malalties del sistema nerviós i dels sentits (2.298 anys) i el tumor maligne de pàncrees (1.727 anys), amb una mitjana de 12,9, 9,3, 22,7, 14,6 i 9,7 APVP, respectivament, per cada causa de defunció. En els homes, ho són els suïcidis (8.200 anys), els tumors malignes de pulmó (7.393 anys), les malalties isquèmiques del cor (6.873 anys), la resta de malalties del cor (5.497 anys) i els accidents de trànsit (4.450 anys), amb una mitjana de 22,7; 8,0; 10,5; 11,7 i 28,2 APVP, respectivament, per cada causa de defunció.

En comparació amb les dones, els homes perden més anys de vida en la majoria de causes. Les causes on hi ha més diferència d'APVP són els tumors malignes de laringe (13,3 vegades més anys), els tumors malignes d'esòfag (10,5 vegades més anys), les malalties isquèmiques del cor (5,2 vegades més anys), els enverinaments (4,8 vegades més anys), els homicidis (4,7 vegades més anys) o els accidents de trànsit (4,5 vegades més anys).

Taula 4. Anys potencials de vida perduts (APVP) d'1 a 70 anys segons l'agrupació de 73 causes de mort. Dones. Catalunya, 2023

Les quinze primeres causes de mort en dones	Anys	Mitjana d'anys perduts	Taxa per 10.000 dones
Tumor maligne de mama	5.033	12,9	15,0
Tumor maligne de pulmó	4.228	9,3	12,6
Suïcidis	2.865	22,7	8,5
Malalties del sistema nerviós i dels sentits	2.298	14,6	6,9
Tumor maligne de pàncrees	1.825	9,7	5,4
Resta de malalties del cor	1.727	10,2	5,2
Tumor maligne d'ovari	1.665	11,0	5,0
Malalties cerebrovasculars	1.570	10,5	4,7
Tumor maligne de budell gros	1.565	9,7	4,7
Tumor maligne d'encèfal	1.535	14,5	4,6
Resta de malalties respiratòries	1.322	12,8	3,9

Les quinze primeres causes de mort en dones	Anys	Mitjana d'anys perduts	Taxa per 10.000 dones
Malalties isquèmiques del cor	1.318	10,5	3,9
Resta de tumors malignes	1.245	13,2	3,7
Mal definides	1.186	17,7	3,5
Resta de malalties digestives	1.075	11,7	3,2
Totes les causes	52.639	12,3	156,9

Notes: La taula mostra les 15 causes amb més APVP. La categoria "Totes les causes" agrupa aquestes 15 causes i les 59 restants. Les causes "Mal definides" són aquelles causes de mort que no proporcionen informació específica suficient per identificar la malaltia o la condició que va portar directament a la defunció. Aquests codis es troben principalment en el capítol XVIII (R00-R99) i inclouen símptomes, signes i resultats anormals d'exàmens clínics i de laboratori que no es poden classificar en una altra part. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació. Departament de Salut

Taula 5. Anys potencials de vida perduts (APVP) d'1 a 70 anys segons l'agrupació de 73 causes de mort. Homes. Catalunya, 2023

Les quinze primeres causes de mort en homes	Anys	Mitjana d'anys perduts	Taxa per 10.000 homes
Suïcidis	8.200	22,7	24,0
Tumor maligne de pulmó	7.393	8,0	21,6
Malalties isquèmiques del cor	6.873	10,5	20,1
Resta de malalties del cor	5.497	11,7	16,1
Accidents de trànsit	4.450	28,2	13,0
Malalties del sistema nerviós i dels sentits	3.804	14,4	11,1
Cirrosi	3.230	10,8	9,5
Resta de malalties respiratòries	3.077	12,6	9,0
Mal definides	3.047	17,8	8,9
Resta de malalties externes	2.995	17,4	8,8
Resta de malalties digestives	2.823	11,5	8,3
Tumor maligne d'encèfal	2.630	14,3	7,7
Enverinaments	2.620	23,8	7,7
Tumor maligne de pàncrees	2.280	9,7	6,7
Malalties cerebrovasculars	2.248	9,9	6,6
Totes les causes	98.080	12,1	287,1

Notes: La taula mostra les 15 causes amb més APVP. La categoria "Totes les causes" agrupa aquestes 15 causes i les 59 restants. Les causes "Mal definides" són aquelles causes de mort que no proporcionen informació específica suficient per identificar la malaltia o la condició que va portar directament a la defunció. Aquests codis es troben principalment en el capítol XVIII (R00-R99) i inclouen símptomes, signes i resultats anormals d'exàmens clínics i de laboratori que no es poden classificar en una altra part. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació. Departament de Salut

4.4.2 Mortalitat evitable segons la llista de l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE)

L'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE) defineix un indicador de mortalitat evitable que també adopta l'Eurostat³. És un indicador que recull un centenar de causes evitables, classificades entre tractables i prevenibles, per a la població menor de 75 anys. A continuació s'analitza aquest indicador amb una perspectiva temporal.

L'any 2023, a Catalunya hi va haver 10.958 defuncions evitables, 3.645 en dones i 7.313 en homes (11.151, 3.722 i 7.429, respectivament, si es consideren també com a evitables les morts a causa de la COVID-19). En total, sense tenir en compte si la causa de la mort pot ser considerada evitable o no, van morir 17.740 persones de menys de 75 anys. Això significa que el 62,9% de les defuncions en població menor de 75 anys van ser evitables, sense comptar la COVID-19 (10.958 de les 17.740).

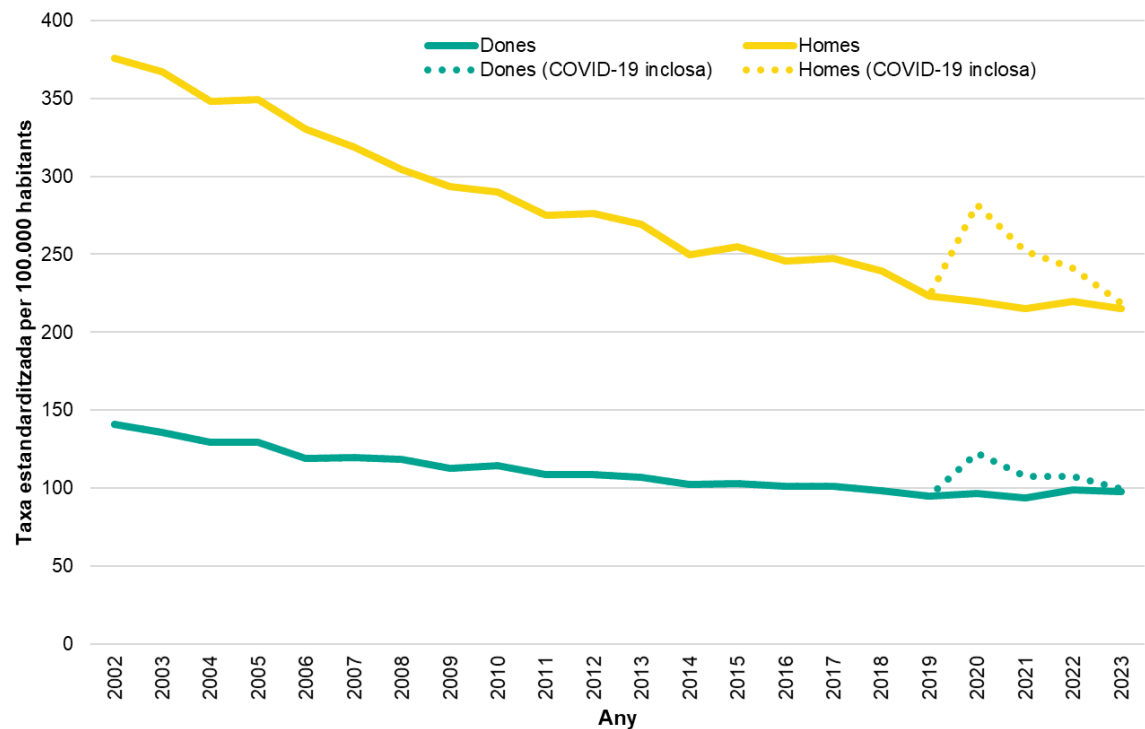
Segons aquest indicador, la taxa estandarditzada per edat de la mortalitat evitable de l'any 2023 és de 97,9 morts per cada 100.000 dones i de 215,2 morts per cada 100.000 homes (**figura 8**). En el cas de l'agrupació que també inclou la COVID-19, la taxa augmenta fins a les 100,0 morts per cada 100.000 dones i fins a les 218,7 morts per cada 100.000 homes.

En el període 2002-2023, la taxa estandarditzada evitable de les dones s'ha reduït 42,9 punts (un descens del 30,5%). En canvi, en aquest mateix període la taxa estandarditzada dels homes s'ha reduït 161,2 punts (un descens del 42,8%). Per a les dones, la taxa del 2023, sense incloure les morts a causa de la COVID-19, és significativament més baixa que la del període 2002-2013. Per als homes, la taxa del 2023 és significativament més baixa que totes les del període 2002-2018. Si es consideren com a evitables les morts per COVID-19, la taxa estandarditzada de les dones s'hauria reduït 40,9 punts en el període 2001-2023 (un descens del 29,0%). La taxa estandarditzada dels homes s'hauria reduït 157,5 punts (un descens del 41,9%).

La mortalitat evitable ha disminuït durant tot el període d'observació, reducció que ha estat superior en els homes, per la qual cosa, tot i que la mortalitat evitable dels homes continua sent més elevada que la de les dones, la diferència entre sexes el 2023 és de les més baixes del període. D'altra banda, l'any 2023, i en contraposició dels anys 2020, 2021 i 2022, les diferències entre la mortalitat evitable amb i sense COVID-19 són petites i no resulten significatives.

³ A l'informe "Les defuncions evitables a Catalunya, 2002-2021" es poden consultar les causes específiques que conformen aquest indicador. Disponible a <https://scientiasalut.gencat.cat/handle/11351/10476>

Figura 8. Evolució de la taxa estandarditzada de mortalitat evitable (llista de l'OCDE), segons el sexe. Catalunya, 2002-2023

Nota: S'ha començat a analitzar aquest indicador a partir de l'any 2002 seguint l'exemple de l'Office for National Statistics del Regne Unit. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.5 Mortalitat infantil

La **taula 6** mostra la mortalitat infantil a Catalunya l'any 2023 segons diferents indicadors. L'any 2023 hi ha hagut a Catalunya 53.922 naixements de mares residents (53.788 nadons nascuts vius i 134 fetus nascuts morts). La taxa de mortalitat infantil ha estat de 2,5 defuncions per 1.000 nadons nascuts vius (una taxa del 2,4 per a les nenes i del 2,6 per als nens). Les principals causes de defunció han estat les afeccions perinatals i les malalties congènites. Aquestes dues causes han suposat el 77,4% de les defuncions de les nenes i el 81,7% de les defuncions dels nens. La taxa de mortalitat perinatal (fetus nascuts morts i nadons nascuts vius morts els primers set dies de vida) ha estat de 3,9 nenes per 1.000 nascudes vives i de 3,3 nens per 1.000 nascuts vius.

Taula 6. Mortalitat infantil. Catalunya, 2023

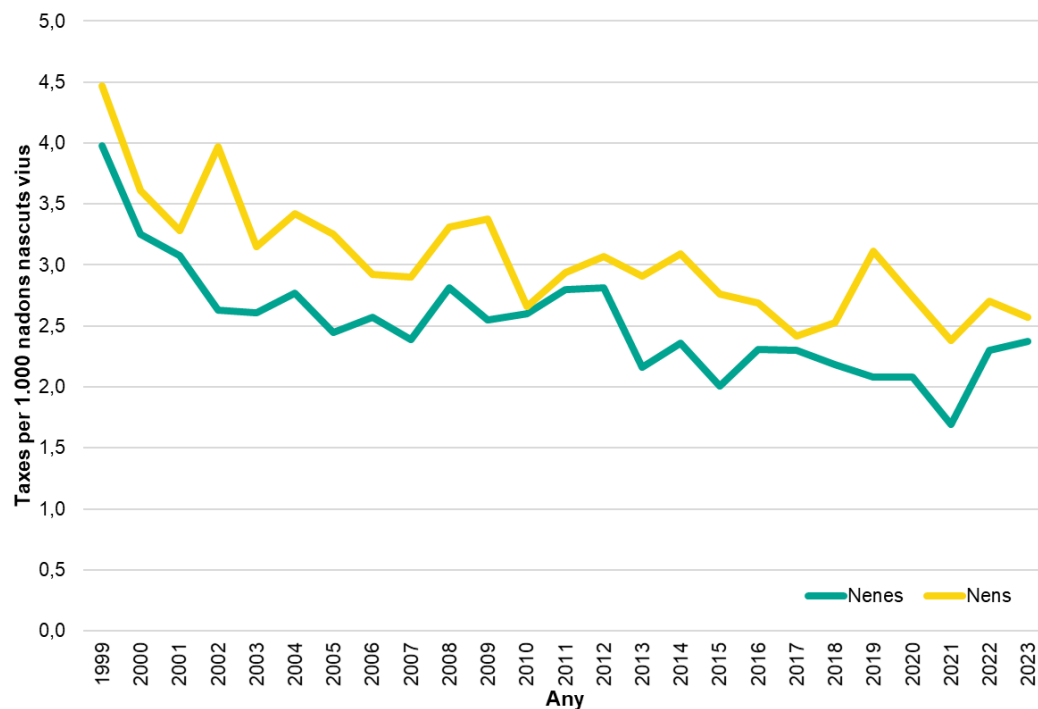
Tipologia de mortalitat	Defuncions en nenes	Taxes per 1.000 ^a (nenes)	Defuncions en nens	Taxes per 1.000 ^a (nens)
Mortalitat infantil	62	2,4	71	2,6
Mortalitat perinatal (RMC) ^b	101	3,9	91	3,3
Mortalitat perinatal (OMS-N) ^c	88	3,4	78	2,8
Mortalitat perinatal (OMS-I) ^d	79	3,0	69	2,5
Mortalitat neonatal	39	1,5	48	1,7

Tipologia de mortalitat	Defuncions en nenes	Taxes per 1.000 ^a (nenes)	Defuncions en nens	Taxes per 1.000 ^a (nens)
Mortalitat neonatal precoç	28	1,1	30	1,1
Mortalitat neonatal tardana	11	0,4	18	0,7
Mortalitat postneonatal	23	0,9	23	0,8

Nota: Les característiques específiques de cada tipologia de mortalitat infantil apareixen descrites al document Metodologia de l'anàlisi de la mortalitat ([accés als informes](#)). ^a Les taxes perinatal es calculen per 1.000 nadons nascuts vius i fetus nascuts morts. ^b RMC: Tots els casos declarats. ^c OMS-N: criteris de l'OMS per a comparacions nacionals. ^d OMS-I: criteris de l'OMS per a comparacions internacionals. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut. Els naixements provenen de l'Estadística de naixements de l'IDESCAT i l'INE

La **figura 9** mostra l'evolució de la taxa de mortalitat infantil des de l'any 1999 per sexes. La taxa del 2023 és de 2,4 nenes mortes per cada 1.000 naixements i de 2,6 nens morts per cada 1.000 naixements. Aquestes xifres són més baixes que les de la majoria del període, tant per a les nenes com per als nens. Respecte de l'any 2022, la taxa del 2023 és 0,1 punts més alta per a les nenes i 0,1 punts més baixa per als nens. Ara bé, cal tenir en compte que la mortalitat infantil és un fenomen poc habitual i, per tant, subjecte a l'aleatorietat. Les diferències entre sexe o anys, per aquest motiu, poden no ser significatives. Tot i això, l'evolució del període 1999-2023 mostra, en general, malgrat les fluctuacions, una tendència decreixent. Tanmateix, els valors dels últims 10-15 anys semblen haver-se estabilitzat.

Figura 9. Evolució de la taxa de mortalitat infantil segons el sexe. Catalunya, 1999-2023

Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut. Els naixements provenen de l'Estadística de naixements de l'IDESCAT i l'INE

4.6 La COVID-19

L'any 2023, la COVID-19 ja no apareix com una de les principals causes de defunció. Durant aquest any ha estat la causa bàsica de defunció de 1.283 persones: 630 dones i 653 homes (**taula 7**). La **taula 7** i la **figura 10** mostren dades del període 2020-2023 i el pes de la COVID-19 sobre el total de defuncions.

A la **figura 10** es pot observar que les diferències de mortalitat del període 2020-2023 s'expliquen bàsicament per la incidència de la COVID-19. És a dir, en absència de la COVID-19 els valors resulten similars. L'any 2020 destaca (**figura 10**) com l'any amb una mortalitat per COVID-19 més elevada: un total de 15.893 persones van morir a causa de la COVID-19. És a dir, el 20,1% de les defuncions de dones i homes d'aquell any van ser per COVID-19.

A partir del 2021, les defuncions atribuïdes a la COVID-19 disminueixen, tant en valor absolut (**taula 7**) com en pes relatiu (**figura 10**). La reducció és important entre el 2020 i el 2021 i entre el 2022 i el 2023. En canvi, la reducció del 2021 al 2022 és menys pronunciada. Entre les dones, per exemple, van passar de 7.953 defuncions l'any 2020 a 3.045 el 2021, mentre que entre els homes van baixar de 7.886 a 4.018. L'any 2023 confirma aquesta tendència decreixent. Durant aquest any les morts per COVID-19 entre les dones van caure fins a les 630 i en el cas

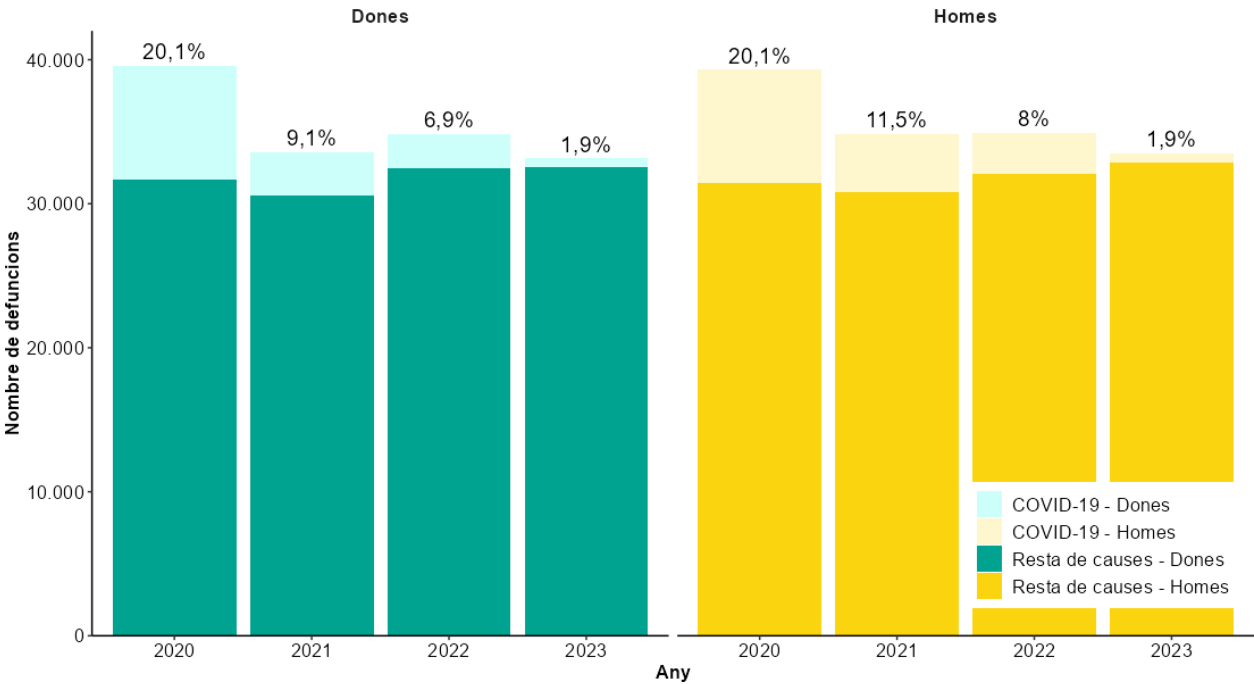
dels homes a les 653. Tot i que la COVID-19 no ha desaparegut com a causa de mort, el seu pes relatiu dins de la mortalitat total s’ha reduït de manera notable, passant a representar només el 1,9% de les defuncions dels homes i de les dones.

Taula 7. Nombre de defuncions a causa de la COVID-19, segons el sexe. Catalunya, 2020-2023

Any	Dones	Homes	Total
2020	7.953	7.886	15.839
2021	3.045	4.018	7.063
2022	2.407	2.799	5.198
2023	630	653	1.283

Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

Figura 10. Nombre de defuncions a causa de la COVID-19 i resta de causes segons el sexe. Catalunya, 2020-2023

Nota: El percentatge de damunt les columnes mostra el pes relatiu de les defuncions per COVID-19 sobre totes les defuncions d’aquell any i sexe. Font: Registre de mortalitat de Catalunya (RMC). Direcció General de Planificació en Salut. Departament de Salut

4.7 Comparativa internacional

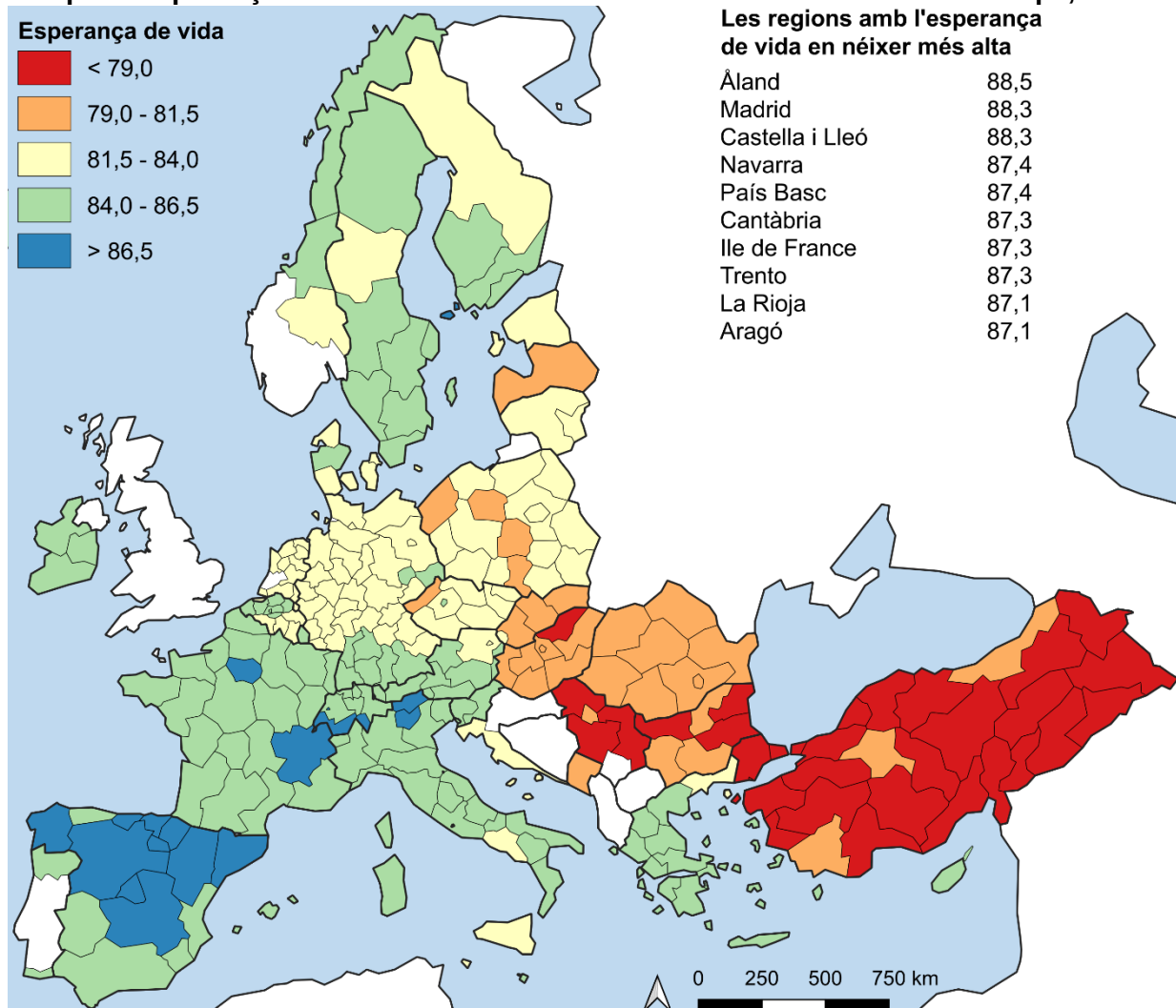
El mapa 3 i el mapa 4 mostren l’EV en néixer de l’any 2023, segons sexe, de totes les regions d’Europa de què l’Eurostat disposa de dades; segons l’Eurostat,

l'EV en néixer de les dones catalanes és de 86,9 anys⁴. Aquesta xifra indica que les dones catalanes tenen una de les EV en néixer més altes d'Europa. En concret, és el tretzè territori europeu amb una EV de vida més alta, i el valor es troba poc per sobre la mitjana espanyola (86,7 anys). Ara bé, altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol, sobretot de la part central i del nord de la península ibèrica, també registren valors alts d'EV en néixer, fins i tot superiors als de Catalunya. En canvi, a l'Europa de l'Est, especialment als Balcans, es registren EV en néixer més baixes de les observades al sud d'Europa i, especialment, a la zona occidental de la Mediterrània. D'altra banda, al centre i al nord d'Europa les EV en néixer de les dones també resulten més baixes que les observades a Catalunya i altres territoris del nord i del centre d'Espanya.

⁴ La metodologia per calcular l'EV segons l'Eurostat divergeix sensiblement de la metodologia utilitzada en aquest informe per calcular el mateix indicador. Per a més informació sobre la metodologia de l'Eurostat, es pot consultar l'enllaç següent:

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/demo_mor_esms.htm

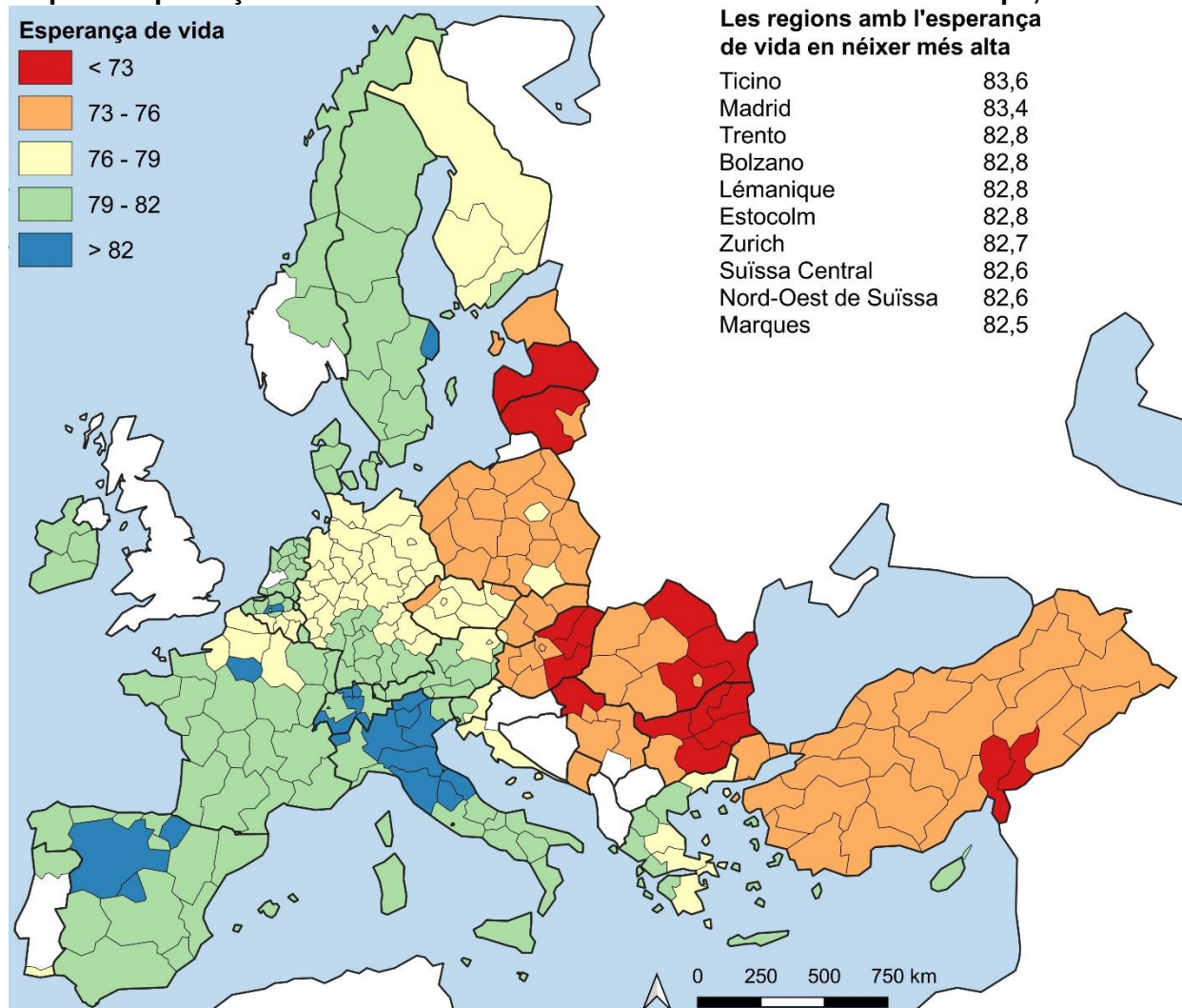
Mapa 3. Esperança de vida en néixer de les dones a escala de NUTS 2. Europa, 2023

Nota: En el mapa no apareixen Islàndia (84,3), Canàries (85,4), les Açores (82,8), Madèira (84,0), Mayotte (76,2) Martinica (84,3), Illa de la Reunió (85,2) i Guadalupe (84,1). Per a l'any 2023, l'Eurostat no disposa de dades per determinades regions d'alguns països membres. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat, Life expectancy at birth by sex and NUTS 2 region

L'EV en néixer dels homes catalans l'any 2023 se situa en la posició 44 de les 277 regions de què l'Eurostat disposa de dades. L'any 2023, l'EV en néixer dels homes a Catalunya és de 81,4 anys, valor que es troba just per sobre de la mitjana de l'Estat espanyol (81,3 anys). Aquest valor se situa per sota d'altres comunitats autònomes, com Madrid, que és la segona regió d'Europa amb una esperança de vida més alta. El nord i centre d'Itàlia i Suïssa (i Estocolm) ocupen la resta de posicions de les regions d'Europa amb una EV més alta en néixer. Al **Mapa 4** es pot visualitzar com, en el cas dels homes, s'accentua la bretxa d'Europa de l'Est i els Balcans amb l'arc Mediterrani occidental i les regions del sud d'Escandinàvia —per exemple, l'EV en néixer dels homes nascuts a les regions romaneses i búlgares que toquen el mar Negre es troba al voltant dels 71,0 anys (per sota de molts valors de regions turques), 12 anys inferiors a l'EV en néixer de Madrid.

Mapa 4. Esperança de vida en néixer dels homes a escala de NUTS 2. Europa, 2023

Nota: En el mapa no apareixen Islàndia (80,7), Canàries (80,2), les Açores (76,2), Madèira (76,8), Mayotte (73,5) Martinica (78,6), Illa de la Reunió (79,3) i Guadalupe (76,6). Per a l'any 2023, l'Eurostat no disposa de dades per determinades regions d'alguns països membres. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat, Life expectancy at birth by sex and NUTS 2 region